

Ołtarze

Trzy kobiety – jeden cel

Bądźcie zdrowi i doskonalcie się!

Finał 28. Wielkiej Orkiestry
Świątecznej Pomocy na placu
przed Europejskim Centrum Solidarności

www.nasz.gdansk.pl
stowarzyszenie@nasz.gdansk.pl

Fot. Dominik Paszliński
www.gdansk.pl

Piotr Adamowicz, Aleksandra Dulciewicz, Antonia i Magdalena Adamowicz. Fot. Jerzy Pinkas/www.gdansk.pl

Rocznica zamachu na prezydenta Pawła Adamowicza

Gdańszczanki i gdańszczanie pamiętają!

Tablica poświęcona pamięci śp. Pawła Adamowicza odsłonięta została 13 stycznia 2020 roku przy wejściu na Drogę Królewską, pomiędzy Złotą Bramą, a Katownią. W pobliżu tego miejsca, rok temu prezydent Gdańska wypowie-

dział ostatnie słowa w swoim życiu: *Gdańsk jest szczodry. Gdańsk dzieli się dobrem. Gdańsk chce być miastem solidarności. Gdańsk jest najcudowniejszym miejscem na świecie. Dziękuję Wam!*

W uroczystości uczestniczyły setki gdańszczanek i gdańszczan ze światłami oraz flagami gdańska, Polski i Unii Europejskiej.

K.K.

19 lutego 2020 roku – wykład prof. Andrzeja Januszajtisa

Dzwony

Wykład prof. Andrzeja Januszajtisa „Dzwony” z cyklu „Gdańskie skarby w kraju i za granicą” odbędzie się w środę, 19 lutego 2020 roku o godzinie 17. 30 w Sali Mieszczańskiej Ratusza Staromiejskiego, siedzibie Nadbałtyckiego Centrum Kultury, przy ulicy Korzennej 33/35 w Gdańsku.

Serdecznie wszystkich zainteresowanych zapraszamy.

Wstęp wolny!

Na zdjęciu: Andrzej Januszajtis. Fot. arch.

K.K.

Ostatnio pojawiły się nadzieje na zwrot predelli z kaplicy św. Jerzego w kościele Mariackim do Gdańska, czego jak dotąd nie można powiedzieć o drugiej podobnej, nieco późniejszej (zapewne kopii), pochodzącej z ołtarza cechu szewców w tym samym kościele, zabranej po wojnie do Muzeum Narodowego w Warszawie.

Gdańskie skarby w kraju i zagranicą (I)

Ołtarze

Mieszkańcy dawnego Gdańska, przez wiele wieków największego i najbogatszego miasta Rzeczypospolitej, szczególną troską otaczali kościoły, które stały się prawdziwymi skarbnicami dzieł sztuki i rzemiosła artystycznego.

Wśród nich wyróżniały się ołtarze.

Najwięcej w kościele Mariackim

Zwycięstwo reformacji zahamowało ich stawianie tam, gdzie przyjęto nową wiarę, ale w świątyniach, które pozostały katolickie, powstawały nadal nowe dzieła. Mimo wojennej zagłady i powojennego zabrania najcenniejszych obiektów do muzeów, to co przetrwało lub wróciło do kościołów, znakomicie pokazuje ich ewolucję formalną i stylistyczną począwszy od średniowiecza, poprzez renesans i barok, do czasów współczesnych. Najwięcej ołtarzy średniowiecznych posiada kościół Mariacki. W porównaniu do stanu sprzed rozbiorów, gdy było ich co najmniej 47, mamy dziś niewiele, zaledwie 13 (niektóre we fragmentach), co stanowi połowę stanu przedwojennego, ale to i tak więcej niż w innych kościołach Polski i świata. Mówiąc po prostu: nie ma kościoła, który by miał tyle gotyckich ołtarzy. A gdyby odzyskać wszystkie zabrane do muzeów, byłyby 22!

Pierwsze - w postaci stołu lub sarkofagu

W pierwszych wiekach chrześcijaństwa ołtarz miał postać stołu lub sarkofagu. W IV wieku zaczęto stawiać nad nim tzw. cyborium – kamienny baldachim na czterech kolumnach. Pierwsze retabula, czyli nastawy ołtarzowe, zaczęły się pojawiać w sztuce romańskiej (XI wieku). W okresie gotyku przeważały ołtarze szafiaste, zazwyczaj z dodanym ażurowym zwieńczeniem. Renesans rozbudował nastawę wwyż, barok nadał jej efektowną postać, pełną rzeźb i obrazów, często wypełniającą całą ścianę prezbiterium (wcześniej zdarzało się to w gotyku hiszpańskim). Późniejsze wieki uspokoiły architekturę, sięgając do dawniejszych stylów. Ostatnie czasy przyniosły pełną swobodę w kształtowaniu ołtarzy, co nie zawsze wychodzi im na dobre.

Tron Łaski z kościoła Mariackiego (dziś w Berlinie)

Skarbów gotyku najwięcej, nie zawsze na miejscu

W Gdańsku ołtarze romańskie miały zapewne pierwszy kościół św. Mikołaja i kościół Cystersów w Oliwie, ale się nie zachowały. Siłą rzeczy przegląd za-

Nasz GDAŃSK

Wydawca: Zarząd Stowarzyszenia „Nasz Gdańsk”
80-834 Gdańsk, ul. Św. Ducha 119/121, tel. 58 320 24 07
stowarzyszenie@nasz.gdansk.pl, www.nasz.gdansk.pl

Prezes: doc. dr inż. Andrzej Januszajtis
Wiceprezysi: dr inż. Bogdan Sedler, Ireneusz Lipecki
Skarbnik: Anna Kuziemska
Członkowie Zarządu: Tadeusz Godlewski, Maciej Multaniak
Sekretarz Biura: Małgorzata Cieśniewska

Biuro czynne we wtorki w godz. 17.00 - 18.00

Zespół redakcyjny:

Redaktor Naczelny: doc. dr inż. Andrzej Januszajtis
Z-ca Redaktora Naczelnego i redaktor wydania internetowego:
Janusz Wikowski

Sekretarz Redakcji, Redaktor Prowadzący: Katarzyna Korczak
Marketing: Zbigniew Socha
Dystrybucja miesięcznika: Roman Majchrowicz

Poglądy i artykuły zamieszczamy na zasadzie wolnej trybuny

Patronat internetowy: 4Biznes.eu
Skład i druk: Przedsiębiorstwo Prywatne WiB
tel/fax: 58 341 99 89, e-mail: wib1@wp.pl

W NUMERZE:

Ołtarze. Gdańskie skarby w kraju i zagranicą (1)	str. 3, 4, 5
Nie tylko z pierwszych stron gazet. Katarzyny Korczak – laureatką Nagrody Prezydenta Miasta Gdańska w Dziedzynie Kultury	str. 6
Nauka i biznes – bliżej. Z inicjatywy Koła Inżynierów i Pasjonatów IKO „Nasza Orunia”	str. 7
Trzy kobiety – jeden cel. Gdańskie Nagrody Równości im. Pawła Adamowicza wręczone	str. 8, 9
Bądźcie zdrowi i doskonalcie się! Spotkanie świąteczno – noworoczne Stowarzyszenia „Nasz Gdańsk”	str. 10, 11
Napoleon, Polska i Gdańsk. Po debacie w Ratuszu Głównego Miasta ...	str. 12, 13
„Chleb przy chlebie / Bread by Bread” Jolanty Kajzer. 2019 rok - 100. Rocznica urodzin Brunona Zwarry	str. 13, 14
*Nad jeziorem Ostrzyckim *w Toruniu, na Helu *Co i jak kupować? *Pomagamy potrzebującym *Nasz udział w WOŚP. Klub Seniora „Motława” działa!	str. 14, 15
„Sztuka w 20-leciu międzywojennym. W stronę tradycji”. Od 15 grudnia 2019 roku do 15 marca 2020 roku w Zielonej Bramie ..	str. 16, 17
Zostaw płaszcz, szalik dla innych. UMWP zainicjował w Trójmieście akcję-ideę „wymiana ciepła”	str. 18

Dyptyk Winterfeldów (dziś w Warszawie)

Ołtarz św. Jakuba

czniemy od gotyku, któremu zresztą poświęcimy najwięcej miejsca, bo skarbów światowej rangi mamy w nim najwięcej (choć nie zawsze na miejscu). Najprostszą formę reprezentują tablice ołtarzowe z namalowanym specyficznym przedstawieniem Św. Trójcy, tzw. Tronem Łaski (Pietas Domini). Bóg Ojciec trzyma w rękach ciało ukrzyżowanego Chrystusa, nad któ-

rym widać też Gołębicę – symbol Ducha Św. Najwyższy poziom cechuje tablicę z 1430/35 roku, pochodzącą z kaplicy św. Jerzego w kościele Mariackim wywiezioną w czasie wojny, znajdującą się obecnie w Berlinie. Jest tam także związana z nią predella, co świadczy, że służyła jako ołtarz. Ostatnio pojawiły się nadzieje na jej zwrot do Gdańska, czego jak dotąd

nie można powiedzieć o drugiej podobnej, nieco późniejszej (zapewne kopii), pochodzącej z ołtarza cechu szewców w tym samym kościele, zabranej po wojnie do Muzeum Narodowego w Warszawie.

Dodając do takiej tablicy drugą, połączoną z nią zawiasami, tak żeby mogły się otwierać jak dwustronicowa książka, otrzymalibyśmy ołtarz dwuczłono-

Tryptyk św. Elżbiety (w Muzeum Narodowym w Gdańsku)

Ołtarz św. Barbary - dzieło gdańskich mistrzów

Ołtarz św., Doroty

wy, czyli dyptyk. Taki właśnie ołtarz z ok. 1435 roku miała w kościele Mariackim kaplica św. Jakuba, należąca wtedy do rodziny Winterfeldów. On również został zabrany do Warszawy. Główny obraz przedstawia Marię Magdalenę, odzianą we włosy, unoszoną do nieba przez anioły, co miało się dziać zwykle w czasie modlitwy. Skrzydło zewnętrzne pokrywają z obu stron sceny Męki Pańskiej.

Tryptyk św. Elżbiety - depozyt Muzeum Miejskiego od 1935 roku!

Kolejną postacią gotyckiego ołtarza jest tryptyk, złożony z części centralnej i dwóch zamykanych skrzydeł. Najcenniejszym przykładem z kościoła Mariackiego jest ołtarz św. Elżbiety – najstarszy ze wszystkich, bo powstał ok. 1400 roku, dla kaplicy w południowej nawie korpusu kościoła. Figury kamienne sceny środkowej przedstawiają Pięć (Matka Boska trzyma na łonie bezwładne ciało Chrystusa) w otoczeniu św. Elżbiety i Marii Magdaleny. Na skrzydłach namalowano sceny z Męki Chrystusa: Cierniem Ukoronowanie, Biczowanie, Złożenie do grobu i Zmartwychwstanie. Ołtarz znalazł się w ówczesnym Muzeum Miejskim w roku 1935 (w związku z prowadzonym przez wiele lat remontem kościoła), jako depozyt. Potwierdza to pismo Rady Gminy Kościoła Mariackiego z 22 czerwca 1935 r. do dyrektora Muzeum Waltera Mannowskiego, przypominające mu w dość ostry sposób, że wszystkie znajdujące się w jego muzeum obiekty z tego kościoła pozostają nadal jego własnością i nie wolno ich nigdzie przenosić ani wypożyczać, tylko mają jak najszybciej wrócić.

Ołtarze św. Jakuba, św. Doroty

Inny przykład, w zredukowanej formie (bez skrzydeł), stanowi ołtarz św. Jakuba w ściennej wnęcie wspomnianej już kaplicy Winterfeldów pod jego wezwaniem. Na prostokątnej podstawie – predelli – z namalowanymi postaciami Chrystusa oraz św. Piotra i Pawła wznosi się zamknięta u góry rodzajem misternego welonu szafa z mistrzowsko wyrzeźbionymi figurami (pięknie ukształtowane fałdy szat). Po bokach świętego Jakuba (z laską i w czapce pielgrzyma) stoją Matka Boska z Dzieciątkiem i Maria Magdalena z męską postacią u stóp, mającą przedstawiać nawróconego przez nią księcia Marsylii, któremu uratowała żonę i dziecko.

Bardziej złożoną formę pentaptyku (pięcioczęlonową) reprezentuje ufundowany przez bractwo notariuszy ołtarz św. Doroty, z ok. 1435 r. – dawniej w jej kaplicy, dziś w kaplicy św. Jerzego (na przeciwko zegara astronomicznego). Na predelli z namalowanym Zwiastowaniem stoi trójdzielna skrzynia, z dwiema parami zamykanych skrzydeł. Niezwykle alabastrowe kwatery części środkowej i skrzydeł wewnętrznych, sprowadzone z Anglii, przedstawiają sceny z życia Marii i Chrystusa. W środku są to: Boże Narodzenie, Zmartwychwstanie i i Zesłanie Ducha świętego, na skrzydłach po lewej św. Jan Chrzciciel i Zwiastowanie, po prawej Koronacja NMP i św. Jan Ewangelista. Na malowanym skrzydle zewnętrznym po lewej oglądamy m.in. realistycznie przedstawione sceny męczeństwa św. Agaty, Doroty i Katarzyny, po prawej sceny z życia świętej Doroty.

W odróżnieniu od tego ołtarza inny pentaptyk, św. Barbary, nieco prostszy od poprzedniego, jest w całości dziełem gdańskich mistrzów, choć przez pewien czas przypisywano go największemu ówczesnemu mistrzowi nad Bałtykiem, Berndtowi Notkemu z Lubeki. Powstał ok. 1495 roku na zamówienie prawomiejского cechu szewców. Dawniej stał obok zegara astronomicznego, dziś w kaplicy Zbawiciela przy północnej nawie korpusu. Zewnętrzna skrzydła są nieruchome, pokryte malowidłami, tworzącymi całość narracyjną z malowanymi scenami na odwrocie zamkniętych skrzydeł ruchomych. Są to obrazy z życia św. Barbary (od lewej): Budowa łaźienki, na jej życzenie z trzema oknami (symbol Trójcy Św.), Barbara przed sądem, Orowadzanie nagiej świętej przez miasto, Wpędzenie do zamknięcia w wieży, Tortury, Ścięcie przez ojca Dioskurosa. Dioskuros rażony ogniem z nieba i na koniec Złożenie świętej do grobu. Wewnętrzne sceny rzeźbione przedstawiają w środku Koronowanie Barbary przez anioły (w środku), a na skrzydłach świętych Jana Chrzciciela (z barankiem), Jakuba (z laską), Jadwigę Śląską (z modelem kościoła) i Tomasza z Canterbury (podpisany). Figury i detale zachwycają mistrzostwem wykonania i niezwykle piękną kolorystyką.

c.d.n.
ANDRZEJ JANUSZAJTIS
 FOT. ARCH.

Ołtarz św., Barbary

Katarzyna Korczak – laureatką Nagrody Prezydenta Miasta Gdańska w Dziedzinie Kultury

Nie tylko z pierwszych stron gazet

Nagrodę Prezydenta Miasta Gdańska w Dziedzinie Kultury „z okazji jubileuszu 40 – lecia działalności redakcyjnej, kulturalnej i literackiej” otrzymała Katarzyna Korczak. Urodzona w Sopocie, mieszka we Wrzeszczu, ma korzenie kresowe.

Skan dyplomu Nagrody Prezydenta Miasta Gdańska w Dziedzinie Kultury

Nieprzerwanie podejmuje tematykę związaną z Gdańskiem i Pomorzem. Pisze – z jednakim zaangażowaniem – o artystach, znanych z pierwszych stron gazet, i o ludziach zwyczajnych.

Rozmowy, reportaże, recenzje, relacje

Uroczystość odbyła się 6 grudnia 2019 roku w Ratuszu Głównego Miasta podczas gali wręczenia nagród laureatom 48. konkursu Pomorska Grafika Roku oraz Honorowych Nagród GTPS za 2018 rok zorganizowanej przez Gdańskie Towarzystwo Przyjaciół Sztuki. W imieniu laureatki dyplom odebrał Wojśław Brydak.

Katarzyna Korczak w 1979 roku podjęła pracę etatową w „Dzienniku Bałtyckim”, następnie zatrudniona była w „Głosie Wybrzeża”, „Dzienniku Pomorza”, „Gazecie Gdańskiej” i in. Współpracowała z „Rocznikiem Sopotkim”, Kwartalnikami Literackim „Migotania”, z portalami internetowymi. Aktualnie związana jest z dwumiesięcznikiem społeczno - kulturalnym „Autograf”, w miesięczniku „Nasz Gdańsk”

pełni funkcję redaktora prowadzącego.

Przeprowadza rozmowy, pisze reportaże, recenzje teatralne, relacje z wydarzeń itp.

Uczestniczyła w ogólnopolskim projekcie ciągłym Muzeum Narodowego w Gdańsku: „Artyści i naukowcy dla Solidarności 1980 - 1990”, efekty znajdują się na stronie internetowej www.artin.pl i w ilustrowanym katalogu zbiorów 2006 „Niepokora. Artyści i naukowcy dla Solidarności 1980 – 1990”.

„Opowieści gdańszczan. Ślad”

Od 2008 roku realizuje autorski projekt ciągły (pisze reportaże i organizuje spotkania z bohaterami) w formie Teatru Domowego „Opowieści gdańszczan. Ślad”, wspierany przez Miasto Gdańsk. Bohaterowie cyklu to ludzie zwyczajni. W latach czterdziestych przyjechali do Gdańska z Litwy, Wileńszczyzny, Ukrainy, Mandżurii, Warszawy, Lubelszczyzny oraz innych regionów Polski, występują też rdzenni polscy i niemieccy gdańszczanie, Niemiec urodzony w czasie wojny w Małym Kacku (Götenhafen Klein-Katz). Tworzyli nową gdańską społeczność. Wydarzenia, o których opowiadają, rozgrywają się w

Gdańsku, Pelplinie, Tczewie, Starogardzie Gdańskim, Malborku, Skarszewach, Gdyni, Królewcu i in. Podsumowaniem dotychczasowej kilkunastoletniej pracy autorki nad projektem jest książka pod tym samym tytułem, wydana w 2018 roku, nakładem Wydawnictwa Bernardinum, za którą otrzymała II Nagrodę na XX Kościarskich Targach Książki Kaszubskiej i Pomorskiej „CO-STERINA 2019”.

Nagrody, stypendia, Medal Prezydenta Miasta Gdańska

Otrzymała: Honorową Nagrodę GTPS za Twórczość Artystyczną w 2002 roku, Nagrodę Literacką i Wydawniczą „Kocięskie Pióro 2007”, Złotą odznakę Stowarzyszenia „Nasz Gdańsk” w 2014 roku.

Napisała drugą część - autorem części pierwszej, historycznej, jest Andrzej Januszajtis - książki albumowej „Z dziejów gdańskiego piekarnictwa i cukiernictwa. Wydawnictwo jubileuszowe”, wydanej przez Cech Piekarzy i Cukierników w Gdańsku z okazji 70-lecia działalności w 2015 roku, nakładem Wydawnictwa Bernardinum.

W 2016 roku otrzymała Medal Prezydenta Miasta Gdańska (...) w dowód uznania i w podziękowaniu za dokumentowanie życia kulturalnego i społecznego Miasta Gdańska.

Kilkukrotna stypendystka kulturalna Prezydenta Miasta Gdańska i Marszałka Województwa Pomorskiego.

RED.

Stanisława Bogacka, jedna z bohaterek książki „Ślad. Opowieści gdańszczan”, w trakcie rozmowy z Katarzyną Korczak. W mieszkaniu w Kamiennym Potoku. 2012 rok. Fot. Marek Zarzecki

Z inicjatywy Koła Inżynierów i Pasjonatów IKO „Nasza Orunia”

Nauka i biznes - bliżej

Jak zapowiadał w styczniowym numerze naszego miesięcznika Kazimierz Lewandowski, przewodniczący Rady Nadzorczej CEMET Ltd., przedstawiciele oruńskich pracodawców spotkali się ponownie z delegacją Koła Inżynierów i Pasjonatów IKO „Nasza Orunia”.

POLSKO-JAPOŃSKA
AKADEMIA TECHNIK
KOMPUTEROWYCH W GDAŃSKU

IKO działa przy Stowarzyszeniu „Nasz Gdańsk”.

**Naukowcy, przedsiębiorcy,
reprezentanci stowarzyszeń,
nauczyciele**

Spotkanie odbyło się 3 grudnia 2019 roku w siedzibie Polsko-Japońskiej Akademii Technik Komputerowych (PJATK) przy ulicy Brzezi 55 w Gdańsku. Celem – było zbliżenie środowiska naukowego i biznesowego z terenu Oruni. Zebrani przedstawiciele różnych instytucji dyskutowali o tym, w jaki sposób mogą uczestniczyć we wspólnych projektach, których beneficjentem może być również lokalna społeczność.

W spotkaniu brali udział - jako gospodarze - dziekani PJATK: dr hab. Marek A. Bednarczyk, profesor PJATK – Dziekan Wydziału Informatyki oraz dr Mariusz Ślądzyk – Dziekan Wydziału Sztuki Nowych Mediów. A z ramienia IKO – Krystyna Ochędzan. Uczestniczyli również przedstawiciele przedsiębiorstw i innych instytucji:

1. Gdańska Stocznia Remontowa (GSR) – mgr inż. Kapitan Żegluga Wielkiej Marcin Głóskiewicz przedstawiciel Fundacji na Rzecz rozwoju Transportu Morskiego
2. Fundacja Naukowo Techniczna Gdańsk oraz Stowarzyszenie „Nasz Gdańsk” - dr inż. Bogdan Sedler
3. Dyrektor Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego nr 2 w Gdańsku (kształcące techników w kilkunastu zawodach) – mgr Barbara Mizerska
4. Dyrektor Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia im. Henryka Wieniawskiego (Orunia) – mgr Grzegorz Borsuk
5. Gedanica – mgr Piotr Mazurek
6. Wolna Energia – mec. Marek Lubowicki
7. Dyrektor VII Liceum Ogólnokształcącego w Gdańsku – mgr Marcin Hinz
8. Fundacja Naukowo-Techniczna Gdańsk - inż. Paweł Gnaciński
9. Polsko-Japońska Akademia Technik Komputerowych w Gdańsku – mgr Martyna Rajchert

uwzględnieniem zgłaszania wspólnych projektów, m.in. do programów Narodowego Centrum Badań i Rozwoju i pozyskiwania grantów. Przedstawiciele nauki gorąco zapewnili, że kształcąc studentów na kierunkach Informatyka oraz Grafika, mogą zapewnić wsparcie dla szerokiego spektrum projektów z różnych dziedzin. Niezależnie od reprezentowanej branży, wszyscy zgromadzeni zwrócili uwagę na pozytywne efekty płynące ze wspólnych działań. Łącząc siły, można mieć realny wpływ na takie aspekty, jak: rozwój kulturalny dzielnicy, poszerzenie oferty edukacyjnej, współpracę między przedsiębiorstwami, aż po projekty infrastrukturalne.

**Uczniowie - zagrają i zaśpiewają,
studenci, z przedsiębiorcami
– zrealizują projekty**

Grzegorz Borsuk - Dyrektor Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia im. Henryka Wieniawskiego zadeklarował udział uzdolnionej młodzieży oruńskiej w lokalnych uroczystościach. Studenci uczelni zaangażują się w konkretne projekty związane ze środowiskiem lokalnym i jego potrzebami wysuniętymi przez przedsiębiorców. Omówiono możliwości współpracy między przedsiębiorstwami z Wydziałem Informatyki oraz Wydziałem Sztuki Nowych Mediów.

Mamy nadzieję, że to spotkanie stanie się motorem dla kolejnych działań, których rezultaty zobaczymy w niedalekiej przyszłości.

Siedziba Polsko - Japońskiej Akademii Technik Komputerowych (PJATK) przy ulicy Brzezi 55 w Gdańsku.
Fot. Materiały promocyjne PJATK

**Wspólnie działamy
– więcej mamy**

Marek A. Bednarczyk, profesor PJATK – dziekan Wydziału Informatyki oraz Mariusz Ślądzyk – dziekan Wydziału Sztuki Nowych Mediów zapewnili o współpracy na linii nauka – biznes, ze szczególnym

MARTYNA RAJCHERT – PJATK GDAŃSK
KRYSZYNA OCHĘDZAN – IKO

Gdańskie Nagrody Równości im. Pawła Adamowicza wręczone

Trzy kobiety – jeden cel

Tegoroczną Gdańską Nagrodę Równości – po raz pierwszy noszącą imię Pawła Adamowicza - otrzymały trzy kobiety Elisabeta Mindra Căldărar, Patrycja Medowska oraz Elżbieta Rutkowska. Choć ich praca dotyczy różnej tematyki, wszystkie działają dla jednego celu - równości i sprawiedliwości społecznej.

Gdańska Rada ds. Równego Traktowania nagrodziła także medalem zmarłego Pawła Adamowicza, m.in. za „budowanie miasta otwartego”.

Nominowanych - 13 nieszablonowych postaci

Gala wręczenia nagród odbyła się 11 grudnia 2019 roku w Europejskim Centrum Solidarności.

- To zaszczyt znaleźć się w gronie osób o tak otwartych sercach i umysłach, a równocześnie nieugiętych i wytrwałych - mówił podczas gali Alan Aleksandrowicz, zastępca prezydenta Gdańska ds. inwestycji - Nominowanych zostało 13 nieszablonowych postaci i szczerze, każda i każdy z nich zasługuje na taką nagrodę. Jednak jak to z nagrodami bywa trzeba było dokonać wyboru.

Gdańska Nagroda Równości im. Pawła Adamowicza ma formę pieniężną, wynosi ona 3300 zł brutto. Ponadto laureatki otrzymały Gdańską Odznakę Równości, zaprojektowaną przez gdańskiego artystę, autora biżuterii i bur-

sztywnika Giedymina Jabłońskiego. Jej wzór to postaci ludzkie trzymające się za ręce wokół bursztynu, symbolizującego słońce. Nagroda wręczana jest od 2017 roku. Oprawę muzyczną tegorocznej gali zapewnili zespół „Remont Pomp” oraz artyści Tomasz Gadecki (saksofon) i Adam Żuchowski (kontrabas).

Gala jest nie tylko okazją do docenienia osób, które w sposób szczególnie zasłużyły się dla Gdańska w obszarze sprawiedliwości społecznej, równości i różnorodności miasta. To również czas, aby przypominać o Modelu na rzecz Równego Traktowania, w powstanie którego zaangażowanych było wiele organizacji pozarządowych. Model opiera się na idei, że zrównoważony rozwój społeczny, ekonomiczny, kulturowy, jest możliwy tylko dzięki różnorodności jaką tworzą sami mieszkańcy – bez względu na wiek, płeć, wyznanie, pochodzenie, orientację seksualną czy status społeczny. Wszyscy mają prawo do pełnego uczestnictwa w życiu miast, do korzystania z usług i świadczeń miejskich. Gala podsumowuje działania na rzecz

równości w Gdańsku oraz pozwala świętować zaangażowanie i dorobek społeczności i organizacji pozarządowych przeciwdziałających wykluczeniu i dyskryminacji.

Oto sylwetki nagrodzonych:

Elisabeta Mindra Căldărar

Elisabeta Mindra Căldărar jest kobietą ze społeczności romskiej, imigrantką z Rumunii, na co dzień mieszkającą w osadzie w Gdańsku-Osowej i pracującą w letniej wielokulturowej świetlicy romskiej. Świetlica to pierwszy w Polsce projekt skierowany do dzieci, których dotyczy zjawisko żebractwa, są to głównie dzieci imigrantów romskich. Praca Mindry polegała na peer workingu, tzn. że jako osoba z hermetycznej społeczności, do której kierowany jest projekt, wykonuje swoją pracę wewnątrz społeczności romskiej – co stanowi jej nieocenioną kompetencję, której nikt inny w projekcie nie posiada. W świetlicy pomagała w utrzymaniu porządku i opie-

Gala Gdańskiej Nagrody Równości im. Pawła Adamowicza. Od lewej: Basil Kerski, Elżbieta Rutkowska, Elisabeta Mindra Căldărar, Alan Aleksandrowicz, Patrycja Medowska, Elżbieta Rutkowska. Europejskie Centrum Kultury 11 grudnia 2019 roku

ce nad dziećmi. Namawiała rodziny do udziału w zajęciach świetlicy, często narażając swoją pozycję wewnątrz grupy, będąc krytykowaną, atakowaną i oskarżaną o zdradę za to, że pracuje z Gadźmami (określenie używane przez Romów do opisu ludzi nie będących Romami). Mindra codziennie rano - zanim pozostali członkowie zespołu świetlicy rozpoczynali pracę- zbierała dzieci z osady i przekonywała rodziców, aby przekazali jej dzieci. W tym celu robiła obchód wśród dziewięciu baraków znajdujących się w osadzie. Często poranne rozmowy z rodzinami przeradzały się w kłótnie, podczas których pod adresem kobiety kierowane były obelgi i groźby. Niemniej jednak, ze względu na dobro społeczności i wiarę w możliwość zmiany, Mindra przyjęła tę rolę ze świadomością czekających ją ewentualnych sankcji i zagrożeń.

Patrycja Medowska

Jest zastępczynią dyrektora Europejskiego Centrum Solidarności i szefową Wydziału Kultury Obywatelskiej. Konsekwentna postawa dyrektorki ECS, która nigdy nie ugięła się przez presją zewnętrzną i nie wycofała swojego poparcia dla równości, jest zasługą całego zespołu wraz z dyrektorem Basilem Kerskim, jednak nominacja dla Patrycji Medowskiej jest pokazaniem jak ważnym ogniwem tego zespołu jest nominowana. Patrycja Medowska była pierwszym kontaktem, pierwszą osobą, do której gdańscy aktywiści i aktywistki przychodzili ze swoimi pomysłami na równościowe akcje, m.in. debata dot. tęczo-

wych rodzin w czasie I Marszu Równości, (braku) praw osób LGBT, powstanie Programu Praktyki Obywatelskiej dla Imigrantów i Imigrantek. To ona jest inicjatorką programu Solidarność Codziennie, przestrzeni, gdzie realizowane mogą być wszystkie ważne i równościowe pomysły gdańskich społeczników. To wreszcie gdyby nie jej otwartość na różnorodność, ciekawość świata i zapraszająca do rozmowy postawa, ECS nie byłby tym samym miejscem - nie tętniłby życiem i nie kształtował postaw gdańszczan i gdańszczanek. Nie stałby się miejscem, gdzie osoby wykluczone czują się bezpiecznie, jak u siebie. Warto też dodać, że Patrycja Medowska od dwóch lat jest także tutorką Szkoły Liderów PAFW - Programu Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności realizowanego przez Fundację Szkoła Liderów. Dzięki jej pracy Pomorze zyskuje nowych, równościowych liderów i liderki budujących społeczną zmianę.

Elżbieta Rutkowska

Jest wizjonerką pracy partnerskiej, u podstaw której leżą wartości równości i solidarności społecznej. Od 9 lat jest zaangażowana w działania równościowe prowadzone na terenie Gdańska. Dzięki niej zacieśniła się współpraca Trójmiejskiej Akcji Kobiecej, która obecnie zrzesza 14 organizacji i inicjatyw, mających na celu działania na rzecz szeroko rozumianej równości, w tym równości praw kobiet. Wizjonerskie podejście oraz praktyczna praca nominowanej pozwoliła na m.in. na realizację Manify Trójmiasto w modelu współpracy wielu podmiotów, która po-

Medal równości

cząwszy od 2012 odbywa się regularnie co roku (także w roku 2019). Dzięki nominowanej Trójmiejska Akcja Kobieca nawiązała kontakt z Kongresem Kobiet, co zaowocowało organizacją regionalnych Kongresów Kobiet Pomorza w Gdańsku, w których organizację Elżbieta Rutkowska jest od samego początku zaangażowana. Nominowana animuje także działalność Chóru TAK, organizuje m.in. warsztaty świeckiego rodzicielstwa, prowadzi Klub Sąsiedzki przy Świetlicy Krytyki Politycznej, włączyła się w budowę od podstaw Gdańskiego Centrum Równego Traktowania, współorganizowała działania edukacyjne dla migrantów z Ukrainy oraz brała udział w przygotowaniu Centrum Równościowego podczas obchodów 4 czerwca w Gdańsku w ECS.

IZABELA KOZICKA-PRUS
URZĄD MIEJSKI W GDAŃSKU
ZDJĘCIA: MATERIAŁY PROMOCYJNE URZĘDU
MIEJSKIEGO W GDAŃSKU
OPR. K.K.

Wyrazy głębokiego współczucia rodzinie i bliskim z powodu śmierci

Zbigniewa Szota

składają Zarząd, członkowie i sympatycy Stowarzyszenia „Nasz Gdańsk”

Biuro Stowarzyszenia „Nasz Gdańsk”

przy ul. Świętego Ducha 119/121 jest czynne we wtorki w godz. 17.00 - 18.00.

tel.: 58 320 24 07, e-mail: stowarzyszenie@nasz.gdansk.pl, www.nasz.gdansk.pl

Spotkanie świąteczno – noworoczne Stowarzyszenia „Nasz Gdańsk”

Bądźcie zdrowi i doskonalcie się!

Nasze doroczne spotkanie opłatkowo – noworoczne odbyło się w gościnnej sali Narodowego Muzeum Morskiego w środę, 8 stycznia, 2020 roku. Zaszczycili nas swoją obecnością ks. Biskup Zbigniew Zieliński i wiceprezydent Gdańska Piotr Kowalczyk.

Radę Miasta reprezentował jej wiceprzewodniczący Piotr Gierszewski. Jak zwykle nie zawiedli nasi przyjaciele, sponsorzy, reklamodawcy i oczywiście członkowie wraz z osobami towarzyszącymi. Zabrakło niestety profesora Zbigniewa Szota, który tak często przygrywał nam na akordeonie przy śpiewaniu kołęd. Uczciliśmy jego niespodziewaną śmierć w przededniu Nowego Roku minutą ciszy, po czym wystąpił zaproszony przez nas Zespół Muzyki Dawnej z Pałacu Młodzieży, kierowany przez Magdalenę Warżawę. Młodziutki wykonawczynie zaprezentowały piękne utwory z epoki baroku, dodając do nich na końcu kilka kołęd,

w śpiewanie których włączyli się wszyscy zabrani. W ten sposób tradycji stało się zadaniem. Następnie podziękowaliśmy dyplomami naszym reklamodawcom. Po kolejnych okolicznościowych wypowiedziach naszych Gości (m.in. wiceprezydenta Kowalczyka i wiceprzewodniczącego Gierszewskiego), zabrał głos ks. biskup Zieliński. Składając życzenia pięknie rozwinął słowa, skierowane przedtem przez jednego z nas do zespołu muzyki dawnej: „Bądźcie zdrowi i doskonalcie się!” Później wszyscy składaliśmy sobie życzenia, łamiąc się poświęconym przez niego opłatkiem. Na koniec wszyscy przeszli do sąsiedniej sali restauracji „Cała Na-

przód”, by kontynuować rozmowy i plany na przyszłość przy smacznych potrawach, w tym słodkościach od Andrzeja Paradowskiego. Za dodatkowe wyborne specjały należy też podziękować Grzegorzowi Pellowskiemu. Wszyscy uczestnicy spotkania, z którymi rozmawialiśmy, uznali je za bardzo udane.

ANDRZEJ JANUSZAJTIS
FOT. JANUSZ WIKOWSKI

Link do filmu dokumentującego to spotkanie autorstwa Jacka Piekary zamieściliśmy na naszej stronie:
www.nasz.gdansk.pl

Ewa i Andrzej Januszajtisowie i ks. Biskup Zbigniew Zieliński

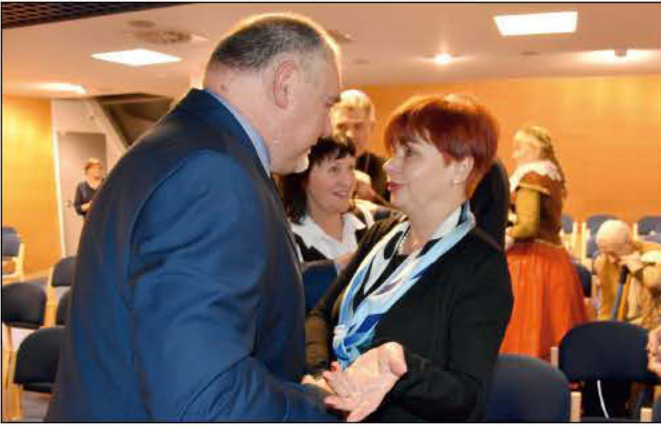
Od lewej: ks. Biskup Zbigniew Zieliński, Grzegorz Pelowski, Piotr Kowalczyk, Piotr Gierszewski

Inż. arch. Stanisław Michel i Józef Kubicki

Andrzej Januszajtis i Piotr Mazurek

Helena Chmielowiec i Piotr Gierszewski

S. Barbara Brodowska i s. Blanka Sławińska - siostry pallotynki pracujące w Centrum Integracji NA GÓRCIE w Gdańsku przy ul. Malczewskiego 144, z prawej Roman Majchrowicz

Jerzy Litwin (z prawej) i Bogdan Sedler

Ks. Biskup Zbigniew Zieliński i Jakub Szadaj

Od lewej: Anna Kuziemska, Rufin Godlewski i Zbigniew Socha

Piotr Gierszewski i Andrzej Januszajtis

Zespół Muzyki Dawnej z Pałacu Młodzieży

Andrzej Januszajtis i Anna Kuziemska dziękują Zespołowi Muzyki Dawnej za występ

Po debacie w Ratuszu Głównego Miasta

Napoleon, Polska i Gdańsk

Debata „Napoleon, Polska i Gdańsk”, mająca na celu upamiętnienie okresu napoleońskiego w Gdańsku, odbyła się 9 stycznia 2020 roku w Wielkiej Sali Wety Ratusza Głównego Miasta.

Wydarzenie zorganizowała - w pierwszą rocznicę uzyskania osobowości prawnej - Fundacja Napoleona, wspólnie oraz Muzeum Gdańska.

Znawcy z różnych stron Polski

Jeszcze przed powstaniem Fundacji, w połowie 2017 roku, złożono pismo do Prezydenta Miasta Gdańska, Pawła Adamowicza z propozycją budowy pomnika Napoleona, upamiętniającego polskich żołnierzy walczących u jego boku.

W dyskusji wzięli udział wybitni znawcy okresu napoleońskiego z różnych stron Polski: prof. dr hab. Dariusz Nawrot z Uniwersytetu Śląskiego, prof. Andrzej Januszajtis, znawca dziejów Gdańska i Honorowy Obywatel Miasta Gdańska, prof. dr hab. Edmund Kizik z Uniwersytetu Gdańskiego, dr Krzysztof Ostrowski, twórca Ośrodka Studiów Epoki Napoleońskiej w Pułtuskach, związany z Muzeum Romantyzmu w Opinogórze, dr Sławomir Skowronek, nauczyciel historii z Lidzbarka Warmińskiego i rekonstruktor historyczny, oraz mgr Cezary Wołodkiewicz, doktorant historii Uniwersytetu Gdańskiego, a moderatorem debaty była dr Anna Łysiak-Łątkowska, adiunkt na wydziale historii Uniwersytetu Gdańskiego.

Napoleon, Marysienka, żołnierze i porcja historii

Debatę zainaugurowała uroczysta historyczna inscenizacja - wejście Napoleona z Marią Walewską w asyście adiutantów i żołnierzy Księstwa Warszawskiego, przy uderzeniach dobozsy w werble. Dyrektor Muzeum Gdańska prof. dr hab. Waldemar Ossowski oraz wiceprezes Fundacji Napoleona mgr Wojciech Mienik przywitani przybyłych gości i publiczność zgromadzoną na sali. Na wstępie prof. Dariusz Nawrot mówił o dążeniach do odbudowy Królestwa Polskiego, później prof. Andrzej Januszajtis opowiadał o miejscach pobytu Napoleona w Gdańsku, następnie prof. Edmund Kizik wspominał o zapaści finansowej miasta w tym okresie, dr Sławomir Skowronek referował działania wojenne 1807 roku na ziemiach polskich, dr Krzysztof Ostrowski przedstawiał dążenia niepodległościowe Polaków, a mgr Cezary Wołodkiewicz opowiadał o sytuacji ludności w Wolnym Mieście Gdańsku.

Różne wyobrażenia niepodległości

Po dwóch godzinach była przerwa na smaczne ciastka i napoje, a w drugiej części, po kolejnych wypowiedziach

znawców historii, ciekawe pytania zadawała publiczność. Debata zakończyła się wręczeniem uczestnikom podziękowań i książkowych upominków. Dla gdańszczan na ręce wiceprezesa Fundacji Napoleona dr Krzysztof Ostrowski przekazał medal wybitny w Paryżu z wizerunkiem Napoleona i pamiątkowy album.

Debata ukazała bardzo złożoną sytuację polskiego narodu po rozbiorach i dążenie do wyzwolenia kraju spod panowania zaborców. Dowiodła także, że społeczność w mieście Gdańsku była różna narodowościowo i przez to miała inne wyobrażenie niepodległości. Po upadku stworzonego przez Napoleona na mocy traktatu tylicyckiego Wolnego Miasta Gdańska zabraniano w państwie pruskim ukazywania jego pozytywnej historii. Jak wiadomo „historię piszą zwycięzcy” i niektórzy historycy w tym tonie ukształtowali swoje poglądy. Źródła angielskie, pruskie, rosyjskie i inne związane z koalicjami antyfrancuskimi z natury nie były pochlebne dla cesarza Francuzów i przedstawiały go w bardzo złym świetle.

Polityka Napoleona w odniesieniu do Polski

Czy jednak polityka Napoleona była słuszna w odniesieniu do Polski i na ile

Od lewej dr Sławomir Skowronek, prof. Andrzej Januszajtis, mgr Cezary Wołodkiewicz, prof. dr hab. Dariusz Nawrot, dr Anna Łysiak - Łątkowska, prof. dr hab. Edmund Kizik, dr Krzysztof Ostrowski

Prof. dr hab. Dariusz Nawrot, Wojciech Mienik - wiceprezes Fundacji Napoleona, w towarzystwie Marii Walewskiej (Marta Misiólek) i Napoleona Bonaparte (Piotr Zawada)

konieczna była decyzja o proklamowaniu Wolnego Miasta Gdańska? Na te i inne pytania padały różne odpowiedzi. Nie zapominajmy, że od 1793 roku do 1807 roku Gdańsk był pod zaborem Prus i dlatego traktowany był przez Napoleona jak inne pruskie miasta. Natomiast jednoznacznie wykazano, że po nalożonej przez Napoleona kontrybucji, po dwukrotnym oblężeniu miasta - zniszczeniu go przez Prusaków i Rosjan oraz ponownym wejściu w skład Królestwa Prus, Gdańsk stracił na znaczeniu kulturalnym, ekonomicznym i gospodarczym na wiele lat.

Oczywiście debata nie dała wyczerpujących odpowiedzi na wszystkie poruszone kwestie.

Otwarte pytania, potrzeba kontynuacji

Niektóre problemy w ogóle nie zostały podjęte, a debata zakończyła się znużeniem samego cesarza, który będąc przez cały czas na sali, słysząc o sobie tyle złego zareagował z niepokojem w głosie i powiedział „mam tego dość”.

Także zgromadzeni nie odpowiedzieli na pytanie, czy należy uhonorować wspólnym monumentem Napoleona i polskich

żołnierzy walczących u jego boku o niepodległą Polskę i Gdańsk.

Jednak debata okazała się znaczącym sukcesem, udowodniła, przy dużej frekwencji publiczności, iż tematyka ta wzbudza zainteresowanie, że jest duże zapotrzebowanie na wiedzę o tym okresie historycznym. Dlatego też należy ją potraktować jako początek cyklu wydarzeń skierowanych do wszystkich ludzi świadomych swej polskości i patriotyzmu.

WOJCIECH MIENIK – WICEPREZES
FUNDACJI NAPOLEONA

FOT. Z ARCHIWUM FUNDACJI NAPOLEONA

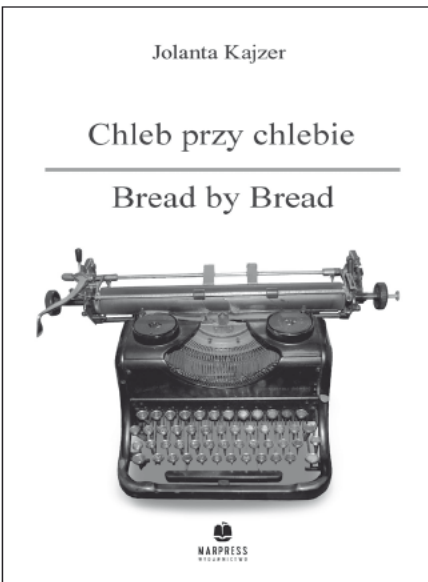

Mam nadzieję, że mój tomik haiku przetrze szlaki dla „Wspomnień gdańskiego bówki” i innych wybitnych dzieł Brunona Zwarry i ukazać się one w różnych językach na całym świecie

2019 rok - 100. Rocznica urodzin Brunona Zwarry

„Chleb przy chlebie / Bread by Bread” Jolanty Kajzer

Dwujęzyczny tomik wierszy haiku Jolanty Kajzer „Chleb przy chlebie / Bread by Bread”, poświęcony 100. rocznicy urodzin Brunona Zwarry, ukazał się w 2019 roku, nakładem wydawnictwa Marpress.

Okladka książki „Chleb przy chlebie...”

Przedsięwzięcie zrealizowano ze środków Miasta Gdańska w ramach Stypendium Kulturalnego Miasta Gdańska.

W trudnych czasach lat 20. i 30. XX wieku

Okładka książki nawiązuje do tomiku „Haiku dla Stanisławy Przybyszewskiej/Haiku for Stanisława Przybyszewska”, wydanego w 2017 roku, i jest kontynuacją mojego upamiętniania wybitnych gdańszczan. Co wiąże Brunona Zwarrę i Stanisławę Przybyszewską? Przede wszystkim miejsce – Gdańsk i Gimnazjum Polskiej Macierzy Szkolnej, z którym pisarze byli mocno związani. Również miejsce ich zamieszkania scala te postacie na zawsze: Peterszawa (dziś Zarosłak) i Biskupia Góra. Byli Polakami, przedstawicielami gdańskiej Polonii, żyjącymi w trudnych czasach lat 20. i 30. XX wieku.

Kontynuacja reportażu Ksawerego Pruszyńskiego

„Wspomnienia gdańskiego bówki” Brunona Zwarry są jakby kontynuacją reportażu Ksawerego Pruszyńskiego, który był w Gdańsku w 1932 roku i napi-

sał książkę pt. „Sarajewo 1914, Szanghaj 1932, Gdańsk 193?”. Młody dziennikarz przeczuwał, że wojna zacznie się jeszcze w latach 30. w Gdańsku. Przyjechał do Gdańska ponownie w lipcu 1939 roku. Jego artykuł ukazał się w tym samym miesiącu na pierwszej stronie „Wiadomości Literackich”. Pisał tam: „włoczyłem się po ulicach i uliczkach gdańskich, ulicach i uliczkach starego, dawnego Gdańska”. Jeszcze raz, niczym gdański bówka, próbował dowiedzieć się czegoś o życiu zwykłych ludzi i wtopić się w tłum, by zdać relację całej Polsce.

Wzbogacam drogę po Biskupiej Górze

W 2019 roku przypadła 375. rocznica urodzin największego japońskiego poety Matsuo Bashō oraz 330. rocznica jego wielkiej podróży po Japonii. Z tych okazji w jego ojczyźnie zorganizowano wiele uroczystości i konkursów krótkich wierszy haiku. Na twórczość Bashō duży wpływ miała chińska (poeci Li Bai, Du Fu i Bai Juyi żyjący w VIII-IX wieku w czasach dynastii Tang) i japońska (poeta Saigyō z XII wieku i Iio Sōgi z XV wieku) poezja klasyczna. Tak jak Bashō podróżował w XVII wieku po Japonii, tak ja wierszami haiku próbuję

wzbogacić drogę po Biskupiej Górze.

Jako przewodniczka po Biskupiej Górze i dawnej Peterszawie (Zaroślak) staram się wplatać swoje wiersze w te historyczne miejsca.

Pod wpływem spacerów z gdańszczanami

Wiersze powstały pod wpływem spacerów z gdańszczanami, którzy nieraz sugerowali mi, jaki element w wierszu chcieliby przeczytać. W tomiku znajdują się również moje wiersze nagrodzone w konkursie „Kusamakura” w Kumamoto w 2018 roku i na 73. Festiwalu Bashō w mieście Iga w 2019 roku.

W książce znajdują się również zdjęcia współtłumacza wierszy na język angielski Adama Kajzera, ukazujące między innymi pełnię księżyca nad dachem

dawnego Gimnazjum Polskiej Macierzy Szkolnej 28 czerwca 2018 roku (tzw. Pełnia Truskawkowego *Księżyca*) i kaczki pływające na kanale Raduni. Wiersze dla Zwary to krótki wycinek z radosnych lat spędzonych przez pisarza na Biskupiej Górze i w Gdańsku. Elementy przyrody to obraz kwitnących jabłoni i śliw, niczym rodem z kraju kwitnącej wiśni. To prawdziwy spacer z bówką, który jest naszym przewodnikiem po Biskupiej Górze.

Nic się tu prawie nie zmieniło

Od tamtego czasu prawie nic się w tej części Gdańska nie zmieniło. Mamy to szczęście być w tym samym miejscu, niezniszczonym przez wojnę, co Brunon Zwarra 100 lat temu. Wspinamy się na historyczną górę, by z jej szczytu podzi-

wiać piękno Gdańska i wyjątkową panoramę miasta (można stąd dostrzec statki pływające po Zatoce Gdańskiej).

W 2020 roku przypada 100. rocznica uratowania przez Japonię około tysiąca polskich dzieci - sierot z Syberii. Przybyły one do Tokio i Osaki. Większość z nich w 1923 roku trafiła do Gdańska. Japończycy na pożegnanie dawali im cukierki i banany (*bashō* w języku japońskim oznacza drzewo bananowe). Mam nadzieję, że mój tomik haiku prze-trze szlaki dla „Wspomnień gdańskiego bówki” i innych wybitnych dzieł Brunona Zwarra i ukażą się one w różnych językach na całym świecie.

JOLANTA KAJZER, POETKA I LOKALNA PRZEWODNICZKA, CZŁONKINI STOWARZYSZENIA „NASZ GDAŃSK”

Klub Seniora „Motława” działa!

*Nad jeziorem Ostrzyckim, w Toruniu, na Helu *Co i jak kupować? *Pomagamy potrzebującym *Nasz udział w WOŚP

Czas płynie, święta i Sylwester za nami, a my chcemy pochwalić się działaniami z jesieni ubiegłego roku, które dały nam duży zastrzyk energii na krótkie, zimowe dni. Nie zapominamy i innych.

No i wypatrujemy wiosny!

Urozmaicenie i radość

Mieliśmy możliwość uczestniczenia w wycieczkach organizowanych przez Radę Dzielnicy dla seniorów ze Śródmieścia. We wrześniu była wyprawa plenerowa do Ostrzyc, gdzie zaplanowano przejażdżkę po jeziorze Ostrzyckim łodzią oraz wozem drabiniastym po malowniczej okolicy. Następna wycieczka była do Torunia, tam podziwialiśmy zabytki pięknej starówki oraz płynęliśmy statkiem po Wiśle. Po jeziorze i rzece przyszła kolej na wyprawę morską. W październiku wybraliśmy się na Hel. Rejs katamaranem sam w sobie był świetną atrakcją, a ponadto zwiedzaliśmy zabytki regionalne Helu oraz wstąpiliśmy na pokaz kamienia fok do miejscowego Fokarium. Te wycieczki dają seniorom ciekawe urozmaicenie w codziennej rzeczywistości, dają wiele radości z przeżycia turystycznego wydarzenia i, oprócz korzystania z walorów krajobrazowych, dają też możliwość nawiązywania kontaktów pokoleniowych.

Reklamować z głową

Adwokat Oliwia Likierska wygłosiła dla nas wykład: „O prawach konsumenta”. Uzyskaliśmy nowe informacje przydatne podczas zakupów. Dotyczyły one możliwości interwencji w przypadkach nieudanych zakupów. Trzeba pamiętać, że „gwarancja” obejmuje tylko możliwość reklamacji towaru, oznaczona przez jego producenta i to na czas przez niego

określony. Natomiast „rękojmia” to ustawowy wymóg uwzględnienia reklamacji klienta i wiąże sprzedawcę przez okres 2 lat. Warto wiedzieć, że kupno rzeczy przecenionych też podlega ochronie, ale tylko w przypadku przecen sezonowych lub promocyjnych, a nie z powodu wad lub uszkodzenia towaru, co przy zakupie powinno być wyraźnie określone. Wtedy możemy reklamować wady, które nie były uwzględnione w przecenie.

Seniorzy z Klubu Seniora „Motława” zwiedzają Hel

Mamy konsumentkie prawa

Dowiedzieliśmy się również, że nie mamy obowiązku legitymowania się paragonem bo to sklep jest zobowiązany do przechowywania dokumentów sprzedaży do 5 lat ! Nie dajmy sobie wmawiać na siłę artykułów przesyłanych na nasz adres. Nie mamy obowiązku płacenia i informowania nadawcy o odmowie przyjęcia niezamówionego towaru. Ustawa mówi, że sprzedający robi to na własną odpowiedzialność. Ważna była także informacja dotycząca ofert telefonicznych. Nawet po wyrażeniu przez nas zgody na zakup, musimy otrzymać pisemne ustalenia, które potwierdzimy swoim podpisem, sam telefon nie jest umową. Możemy po zastanowieniu nie podpisać, gdy uznamy, że jednak nam to nie odpowiada. Z zainteresowaniem wysłuchaliśmy wykładu, który dostarczył nam argumentów do skutecznej interwencji w obronie naszych konsumentkich praw.

Zręczne ręce Marysi, Walerii, Ewy...

Koniec roku, świąteczny nastrój świąt Bożego Narodzenia i związane z tym szykowanie prezentów dla najbliższych sprzyja również myśleniu o innych osobach potrzebujących wsparcia. Słyszymy o różnych dobroczynnych akcjach i sami podejmujemy inicjatywy pomocowe. To było prelude do najślynniejszej akcji, jaką jest Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy. Seniorki z Klubu „Motława” ledwie skończyły wykonywać kotyliony i białe - czerwone szaliki na Święto Niepodległości, a już zaczęły przygotowywać piękne prezenty dla podopiecznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie. Dla dwóch dziewczynek artystyczne ozdoby wykonała Marysia, zaś śliczne czapeczki i szaliki dla nich wydziergała Waleria. Ewa, z pomocnicami, zajęła się wypełnianiem paczek różnymi zakupionymi artykułami, które na Boże Narodzenie trafiły do uradowanych dziewczynek. Nie poprzestaliśmy na tym. Przygotowaliśmy także paczki dla dzieci ze Szkoły Podstawowej nr 50, a zadowolenie i uśmiech obdarowanych to największa nagroda za pomoc potrzebującym.

Włączyliśmy się w Wielką Orkiestrę Świątecznej Pomocy

Druga niedziela stycznia od 28 lat jest dniem Finału Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. Akcja zatacza coraz większe kręgi obejmując Polskę, Europę i Świat! Nie mogło zabraknąć w tej szlachetnej ak-

cji Klubu Seniora „Motława”. Podobnie jak w poprzednich latach uczestniczyliśmy we wspaniałej imprezie zorganizowanej przez Pałac Młodzieży w Gdańsku im. Obrońców Poczty Polskiej przy ulicy Ogarnej 56, w którym już po raz ósmy, rokrocznie z większym zaangażowaniem i rozmachem brzmi muzyka Orkiestry! Miejszem działania naszych senierek była kawiarenka zlokalizowana tuż przy dużej sali widowiskowej. W tym wnętrzu wyłożyliśmy nasze słodkie wypieki na zapimprowizowanych ladach bufetowych i dołączyliśmy do pań z Rady Rodziców, żeby pod kierownictwem Dyrektorki Pałacu Młodzieży, Elżbiety Porowskiej, oferować napoje i słodkości gościom Pałacu Młodzieży, a oni w podzięce wrzucali datki do puszeki WOŚP. Gości było wiele, gdyż zwabiła ich część artystyczna przygotowana przez młodzież Pałacu, we współpracy z przewodniczącą Rady Rodziców, Anetą Krotoszyńską.

Serdeczność i życzliwość do wszystkich

Zebrani w sali widowiskowej podziwiali młodych wykonawców, świetnie przygotowanych przez swoich instruktorów w programach wokalnych, instrumentalnych i tanecznych. Młodzież wystąpiła w kolorowych, urozmaiconych strojach. Kilkuosobowe kolejne zespoły budziły ogromny aplauz. Gromkimi oklaskami nagrodzono też młode konferansjerki Ninę i Karolinę, a całość poprowadził Szef Sztabu Organizacyjnego Wojciech Krakus. Było nam bardzo miło, kiedy ze sceny dziękował serdecznie członkom Klubu Seniora „Motława” za wkład w imprezę. Atmosfera tego dnia jest naładowana serdecznością i życzliwością do wszystkich, którzy pomagają innym, tym razem zebrane pieniądze przeznaczone zostaną na zakup sprzętu dla dziecięcej medycyny.

Ten dzień, był wyjątkowym u nas w Gdańsku, bo przeżywaliśmy pierwszą, bolesną rocznicę utraty naszego Prezydenta, Pawła Adamowicza, którego ciągle pamiętamy!

Seniorki obsługujące kawiarenkę WOŚP.

Dziecko kwestuje podczas imprezy dla WOŚP

Światelko do nieba

Wielkie święto gra orkiestra
Ludzie hojne datki dają
Wszyscy radość w sercu noszą
I serduszka przyklejają.
Pan Prezydent...
Radość ludzi razem dzieli
Swoim miastem się zachwyca.
W tym chaosie, pośród śpiewów
I światełek odliczania
Prezydenta ktoś pchnął nożem!
Jego serce jest rozdarte
Światelka co mkną do nieba
Jego duszę zabierają.
Krew na czyjeś ręce spada
I nie zmyje się tak łatwo
Ludzie podli ludzie mali
Co w swej zawziętości
Człowieka zamordowali.
Osierocił swą rodzinę
Swoje miasto też zasmucił.
Drogi Panie Prezydencie
Wspieraj proszę nas tam z góry
Żeby miasto pięknie kwitło
Nie walczyło po raz wtóry.

*Stefania Stankiewicz,
członkini Klubu Seniora „Motława”*

KRYSTYNA TYLMAN
FOT. SYLWIA SZULC

Od 15 grudnia 2019 roku do 15 marca 2020 roku w Zielonej Bramie

„Sztuka w 20-leciu międzywojennym. W stronę tradycji”

Ponad 150 obiektów sztuki i rzemiosła artystycznego złożyło się na wystawę „Sztuka w 20-leciu międzywojennym. W stronę tradycji”, którą oglądać można w Oddziale Zielona Brama Muzeum Narodowego w Gdańsku od 15 grudnia 2019 roku do 15 marca 2020 roku.

Prace pochodzą ze zbiorów Muzeum Narodowego w Gdańsku, Muzeum Narodowego w Warszawie, Muzeum Narodowego w Krakowie, Muzeum Sztuki w Łodzi, Muzeum Włókiennictwa w Łodzi, Muzeum Miasta Gdyni, Muzeum Gdańska oraz z kolekcji i zbiorów prywatnych. Kuratorkami są Małgorzata Ruszkowska-Macur i Katarzyna Posiadała.

Wielkie artystyczne ożywienie

Okres między dwiema wojnami światowymi to dla sztuki polskiej czasem wielkiego ożywienia artystycznego, swojej erupcji nowych stowarzyszeń, bractw, komitetów, a także manifestów, deklaracji

Stanisław Kamocki, *Domek w Sandomierzu*, 1920, olej na tekturze, wym. 32 x 44 cm, fot. © Muzeum Narodowego w Gdańsku

Wojciech Weiss, *Portret czeszącej się kobiety*, 1920-1940, olej na płótnie, wym. 83,5 x 69 cm, fot. © Muzeum Narodowego w Gdańsku

i programów twórczych. Ten entuzjazm przekładał się na wyjątkową aktywność artystów połączoną z niespotykaną „wędrówką” po owych związkach i ugrupowaniach. Także dzięki możliwości swobodnego przemieszczania się po Europie polscy malarze z sukcesami uczestniczyli w światowym życiu artystycznym.

Wystawa „Sztuka w dwudziestoleciu międzywojennym. W stronę tradycji” prezentuje twórczość artystyczną i rzemieślniczą, która pozostawała poza szeroko rozumianą awangardą i w dużej mierze była kontynuacją młodopolskiej tradycji. Są pokazane prace polskich artystów szukających inspiracji w dawnych stylach, a także tych, którzy nawiązywali do międzynarodowej estetyki tego okresu i świadomie wykreowali własny, oryginalny styl, czerpiąc wzory z naszego dziedzictwa kulturowego i sztuki ludowej.

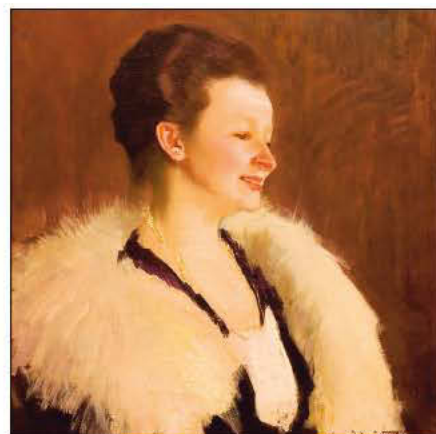
Formiści - zgeometryzowane i rytmiczne kompozycje

Formiści, opierając się na dokonaniach kubistów i ekspresjonistów, przyznali formie dzieła nadrzędną rolę. Tworząc obrazy, bazowali na płaskich zgeometryzowanych i rytmicznych kompozycjach. Przykładem tego będą prace Tymona Niesiołowskiego, Jana Hrynковского, Andrzeja i Zbigniewa Pronaszków, Stanisława Ignacego Witkiewicza czy Eugeniusza Żaka. Pokażemy na wystawie także obrazy Tytusa Czyżewskiego – formisty, dla którego źródłem inspiracji był także podhalański folklor i ludowy prymitywizm.

Stowarzyszenie artystyczne „Rytm”, które nie sformułowało konkretnego programu artystycznego, będą reprezentowały prace m.in. Leopolda Gottlieba, Władysława Roguskiego i Tadeusza Pruszkowskiego. Klasycznym rytmistą był Wacław Borowski, który stworzył własny styl, doskonale wyrażający estetykę sztuki okresu dwudziestolecia. Artystów hołdujących sztuce narodowej, wyraźnie inspirowanej folklorem przybliżą prace Zofii Stryjeńskiej i Wacława Wąsowicza.

Artur Nacht Samborski, *Dziewczyna przy stole*, ok. 1935, olej, płótno, wym. 45 x 56 cm, fot. © Muzeum Narodowego w Gdańsku

Konrad Krzyżanowski, *Portret Heleny Kopańskiej*, 1919, olej na płótnie, wym. 69 x 64 cm, fot. © Muzeum Narodowego w Gdańsku

Juliusz Studnicki, *Martwa natura*, 1937, olej na płótnie, wym. 54 x 65 cm, fot. © Muzeum Narodowego w Gdańsku

Leopold Gottlieb, *Kobiety i tulipan*, 1934, olej na płótnie, 90 x 90 cm, w zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie, fot. © Pracownia Fotograficzna Muzeum Narodowego w Krakowie

Tadeusz Makowski, *Dziewczynka*, ok. 1925, olej na płótnie, 70 x 50 cm, z kolekcji Krzysztofa Musiała

Józef Czapski, *W parku*, ok. 1937, olej na płótnie, 80,5 x 64,5 cm, ze zbiorów Muzeum Narodowego w Warszawie, fot. Teresa Żółtowska-Huszcza

Art déco inspiracje ze sztuki ludowej, wpływy Paryża

Polski styl art déco swój oryginalny, narodowy charakter zawdzięczał inspiracji czerpanej ze sztuki ludowej. Przykładem tego są obrazy Tamary Lempickiej, zwanej pierwszą damą stylu art déco, ukazujące ponadto jej zamiłowanie do prostych form, wyrazistego modelunku i zdecydowanego światłocienia. Antyczną tradycję przetwarzaną w duchu nowego stylu dekoracyjnego przybliżą prace Tymona Niesiołowskiego, Janiny Bobińskiej-Paszkowskiej oraz Eugeniusza Żaka, autora idyllicznych i nierzeczywistych pejzaży.

Ogromny wpływ na ukształtowanie sztuki okresu międzywojnia miał Paryż. To właśnie tam działały dwie znaczące grupy artystów: kapiści – uczniowie Józefa Pankiewicza z tzw. Komitetu Paryskiego (skrót K.P.), oraz artyści polscy żydowskiego pochodzenia m.in. Mojżesz Kisling, Roman Kramsztyk, Mela Muter, Leopold Gottlieb, którzy się związali z międzynarodową grupą Ecole de Paris. Dla członków Komitetu Paryskiego „konceptja malarcka” była warunkiem powstania obrazu. Twórczość kapistów przybliżą prace Jana Cybisa, Józefa Czapskiego, Zygmunta Waliszewskiego. W Paryżu tworzył też zafascynowany Paulem Cézanne’em Tadeusz Makowski; na wystawie pokazemy cztery dzieła tego malarza.

Rzeźba, meble, tkaniny, ceramika i szkło

Rzeźbę dwudziestolecia międzywojennego reprezentują m.in. prace formisty Augusta Zamoyskiego, Henryka Kuny, Henryka Wiercińskiego, a także wielkiej osobowości artystycznej XX wieku – Xawerego Dunikowskiego.

Dwudziestolecie międzywojenne to czas, kiedy rodzime rzemiosło artystyczne zostało wyniesione do rangi sztuki, wartość artystyczna połączona była z doskonałą techniką wykonania, a forma i dekoracja były nierozdzielnie związane z funkcją. Artyści należący do ugrupowań Warsztaty Krakowskie i Spółdzielnia Artystów „Ład” nawiązywali do rodzimego folkloru, świadomie wytyczając nowy narodowy styl. Meble, tkaniny, ceramika i szkło projektowali tacy artyści, jak Wanda Kossecka, Julia Kielowa czy Zofia Kodis-Freyer.

MATERIAŁY PROMOCYJNE MUZEUM NARODOWEGO W GDAŃSKU
OPR. K.K.

Tymon Niesiołowski, *Toaleta*, 1919, olej na płótnie, 88,5 x 63,5 cm, zbiory Muzeum Narodowego w Warszawie, fot. Teresa Żółtowska-Huszcza

Tamara de Lempicka, *La Polonoise*, 1933, akvavinta na papierze, 34,5 x 26,5 cm, z kolekcji Marka Roeflera/Villa la Fleur, fot. Marcin Koniak

Kisling, Moïse (Mojżesz) *Jeune fille aux nattes*, 1930, olej, płótno, 41 x 27 cm, z kolekcji Marka Roeflera/Villa la Fleur, fot. Marcin Koniak

UMWP zainicjował w Trójmieście akcję-ideę „wymiana ciepła”

Zostaw płaszcz, szalik dla innych

Namiet, w którym każdy może zostawić zbędną ciepłą odzież dla potrzebujących, stoi przed budynkiem Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego przy ulicy Augustyńskiego 1 (dawny budynek Gimnazjum Polskiego).

Ofiarodawców, jak i chętnych na ciepły płaszcz, czy szalik – nie brakuje.

o całym przedsięwzięciu <http://wymianaciepla.pl/>.

Sam chętnie dołożę trochę ciepła od siebie. – powiedział marszałek Mieczysław Struk. – Większość z nas trzyma w szafach rzeczy w dobrym stanie, których już nie używa, a mogą jeszcze dobrze służyć innym – mówi marszałek.

Postaw wieszak, szafę... i już

W ten sposób pracownicy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego włączyli się do – trwającej od kilku lat - ogólnopolskiej akcji – idei „wymiana ciepła”. Polega ona na tym, by w przestrzeni publicznej znaleźć miejsce, gdzie można zostawiać ciepłe ubrania dla najbardziej potrzebujących.

Do przedsięwzięcia włączyć się może każdy, kto dysponuje kawałkiem ogólnodostępnej przestrzeni, gdzie zmieści się wieszak czy szafa, i nowy punkt „wymiany ciepła” zaznaczyć na mapie na stronie internetowej informującej

Mieczysław Struk: „Dołożę ciepła”

– Pomyśleliśmy, że skoro pracuje nas tu tak wielu, obok jest także Urząd Wojewódzki, gdzie również pracuje sporo ludzi, to na pewno znajdą się chętni do podzielenia się nieużywaną odzieżą z tymi, którzy zimą po prostu marzną - mówi Agnieszka Zabłocka z Regionalnego Ośrodka Pomocy Społecznej zaangażowana w akcję UMWP.

– Bardzo się cieszę, że pracownicy naszego Urzędu czują potrzebę pomocy i potrafią wychwytywać takie idee i pomysły i wykorzystywać je dla dobra mieszkańców naszego województwa.

Oby do wiosny

– Zachęcamy każdego mieszkańca Trójmiasta do wsparcia. Czyste rzeczy w dobrym stanie można przywieźć o dowolnej porze do naszego namiotu przy Augustyńskiego 1 lub stworzyć własny punkt wymiany ciepła w innej części miasta. - mówi Aleksandra Mokwa-Kaługa, zajmująca się w UMWP mediami społecznościowymi, jedna z inicjatorek „wymiany ciepła”.

W namiocie można zostawiać wieszaki, swetry, bluzy, kurtki, płaszcze, polary, koce, czapki, szale, rękawiczki oraz inne rzeczy, które chronią przed zimą. Namiot zostanie tu przez całą zimą lub do momentu, gdy zainteresowania ciepłymi ubraniami już nie będzie.

*

„Wymiana ciepła” realizowana jest dzięki wsparciu stowarzyszenia Forum Integracji Samorządowej (utworzonym przez pracowników samorządowych związanych z UMWP) oraz Amber Expo, które użyczyło namiotu.

MICHAŁ PIOTROWSKI
RZECZNIK PRASOWY URZĘDU
MARSZAŁKOWSKIEGO WOJEWÓDZTWA
POMORSKIEGO

OPR. K.K.

W namiocie przy Urzędzie Marszałkowskim Województwa Pomorskiego panuje ożywiony ruch. Fot. Materiały UMWP

Szanowni Członkowie i Sympatycy Stowarzyszenia „Nasz Gdańsk”

Jak co roku zwracamy się z gorącym apelem o przekazanie na rzecz Stowarzyszenia „Nasz Gdańsk” darowizny w wysokości 1% od podatku dochodowego. W tym celu podajemy nr naszego **KRS 000039979**, który należy podać w zeznaniu podatkowym **za rok 2018**, zaznaczając odpowiednią pozycję (kwadrat) celem ewentualnego wyrażenia zgody na przekazanie nam przez Urząd Skarbowy danych osobowych darczyńcy.

Stowarzyszenie nasze działalność swoją opiera wyłącznie na społecznym zaangażowaniu członków i sympatyków. Pozyskane w ten sposób wszystkie środki przeznaczają na działalność statutową i podjęcie odpowiednich działań na rzecz mieszkańców naszego Miasta.

Zarząd Stowarzyszenia „Nasz Gdańsk”

CENTRUM OGRODNICZE

Drzewa, krzewy ozdobne i owocowe
Sklep ogrodniczy
Kwiaciarnia

AKWARYSTYKA

www.ogrodyjustyny.pl

tel. 602 345 612

ul. Trakt Św. Wojciecha 291, Gdańsk Lipce

PIEKARNIA-CUKIERNIA EUGENIUSZ LIPIŃSKI

SKLEP FIRMOWY

ul. Kowalska 2, Gdańsk-Śródmieście, tel. 512-188-563

**POLECA PIECZYWO WYPIEKANE WEDŁUG TRADYCYJNYCH
RECEPTUR, TORTY I CIASTA O BARDZO RÓŻNYCH SMAKACH**

Szczegółowa oferta dostępna jest na stronie internetowej: WWW.PIEKARNIA-EL.PL

Uwaga Czytelnicy!

Wszystkie numery archiwalne
miesięcznika „Nasz Gdańsk” znajdują się
na naszym portalu www.nasz.gdansk.pl

w zakładce e-miesięcznik

Zbigniew Socha
i Redakcja

Przedsiębiorstwo Budowlane
RECON spółka z o.o.

80-408 GDAŃSK
ul. Grzegorza z Sanoka 4
tel. 58 344-15-15
www.recon.pl

**Docieplenia
Renowacje**

REMONTY

Gdańska Hala Targowa i Zielony Rynek

Hala Targowa oferuje Państwu szeroki asortyment polskich produktów i usług. Rynek Zielony oferuje tanie, świeże warzywa i owoce.

80-844 Gdańsk, pl. Dominikański 1
tel./fax 058 320 29 28
Poniedziałek - Piątek: 9-18, Sobota: 8-15

Kupcy
Dominikańscy

KANCELARIA REPRYWATYZACYJNA

ZWROTY NIERUCHOMOŚCI ODSZKODOWANIA

UWAGA ZMIANA PRZEPISÓW!

*Ostatnia możliwość odzyskania utraconych nieruchomości
tylko do maja 2020 r*

**BEZPŁATNE
KONSULTACJE**

KancelariaReprywatyzacyjna.pl
tel: 58 345 39 00, 789 299 242
kancelaria@kanceliareprywatyzacyjna.pl